

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 24 czerwca 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości — Granice, azyl i imigracja — Dyrektywa 2004/83/WE — Artykuł 24 ust. 1 — Minimalne normy dotyczące warunków nadania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej — Cofnięcie zezwolenia na pobyt — Przesłanki — Pojęcie „[ważnych względów bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego” — Udział osoby posiadającej status uchodźcy w działaniach organizacji znajdującej się w utworzonym przez Unię Europejską wykazie organizacji terrorystycznych

W sprawie C-373/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Niemcy) postanowieniem z dnia 27 maja 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 2 lipca 2013 r., w postępowaniu:

H.T.

przeciwko

Land Baden-Württemberg,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits i M. Berger (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: A. Impellizzeri, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 czerwca 2014 r., rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu H.T. przez B. Pradela, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzega, A. Lippstreuera oraz przez A. Wiedmann, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego przez M. Michelogiannaki, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez M. Russo, avvocato dello Stato,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Condou-Durande oraz W. Bogensbergera, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 września 2014 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 21 ust. 2 i 3 oraz art. 24 ust. 1 i 2 dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości [treści] przyznawanej ochrony (Dz.U. L 304, s. 12, i sprostowania Dz.U. 2005, L 204, s. 24, Dz.U. 2011, L 278, s. 13 – nie dotyczą wersji polskiej).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu toczącego się pomiędzy H.T. a Land Baden-Württemberg w przedmiocie decyzji w sprawie jego wydalania z terytorium Republiki Federalnej Niemiec oraz cofnięcia jego pobytowego.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Konwencja genewska dotycząca statusu uchodźców

- 3 Artykuł 28 konwencji dotyczącej statusu uchodźców, podpisanej w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)], która weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r. (zwanej dalej „konwencją genewską”), uzupełnionej protokołem dotyczącym statusu uchodźców z dnia 31 stycznia 1967 r., który z kolei wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r., jest zatytułowany „Dokumenty podróży” i stanowi w ust. 1, co następuje:

„Umawiające się państwa wydają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach dokumenty podróży potrzebne do podróżowania poza ich terytoriami, chyba że stoją na przeszkodzie ważne względy bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego; [...]”.

- 4 Artykuł 32 konwencji genewskiej, zatytułowany „Wydalenie”, stanowi w ust. 1:

„Umawiające się państwa nie wydalą uchodźcy, legalnie przebywającego na ich terytoriach, z innych powodów niż bezpieczeństwo państwowe lub porządek publiczny”.

- 5 Artykuł 33 konwencji genewskiej, zatytułowany „Zakaz wydalania lub zawracania” stanowi:

„1. Żadne umawiające się państwo nie wyda lub nie zawróci w żaden sposób uchodźcy do granicy terytoriów, gdzie jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo ze względu na jego rasę, religię, obywatelstwo, przynależność do określonej grupy społecznej lub przekonania polityczne.

2. Nie może powoływać się jednakże na dobrodziejstwo niniejszego postanowienia uchodźca, co do którego istnieją podstawy, aby uznać go za groźnego dla bezpieczeństwa państwa, w którym się on znajduje, lub który, będąc skazanym prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne zbrodnie, stanowi niebezpieczeństwo dla społeczeństwa tego państwa”.

Rezolucje Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych

- 6 W dniu 28 września 2001 r. Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych przyjęła rezolucję nr 1373 (2001), w preambule do której potwierdzono między innymi, „konieczność zwalczania wszelkimi środkami, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych, zagrożeń międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa spowodowanych przez akty terrorystyczne”.
- 7 Zgodnie z pkt 5 wspomnianej rezolucji Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych oświadcza, że „akty, metody i praktyki terrorystyczne są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz że finansowanie i organizowanie aktów terrorystycznych lub świadome podżeganie do takich aktów są również sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych”.
- 8 W pkt 5 rezolucji nr 1377 (2001) Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych z dnia 12 listopada 2001 r. dotyczącej wynikającego z aktów terrorystycznych zagrożenia dla międzynarodowego bezpieczeństwa i pokoju podkreślono, „że akty międzynarodowego terroryzmu są sprzeczne z celami i zasadami zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych, oraz że finansowanie, planowanie i przygotowywanie aktów międzynarodowego terroryzmu, podobnie jak wszelkie inne formy wspierania go są również sprzeczne z celami i zasadami w [niej] zawartymi”.

Prawo Unii

- 9 Motywy 3, 6, 10, 16, 22, 28 i 30 dyrektywy 2004/83 mają następujące brzmienie:
  - „(3) Konwencja genewska i protokół zawierają [stanowią] fundamenty międzynarodow[ych] reżimu [regulacji] prawn[ych] dla [dotyczących] ochrony uchodźców.
[...]
  - (6) Głównym celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie, z jednej strony, aby państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria dla identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących międzynarodowej ochrony, a z drugiej strony, aby we wszystkich państwach członkowskich był dostępny minimalny poziom świadczeń dla takich osób. [Głównym celem niniejszej dyrektywy jest po pierwsze to, by państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej, a po drugie, by osoby takie miały dostęp do minimalnego poziomu świadczeń we wszystkich państwach członkowskich].
[...]
  - (10) Niniejsza dyrektywa uwzględnia fundamentalne prawa i przestrzega zasad uznanych w szczególności przez Kartę Fundamentalnych Unii Europejskiej. W szczególności niniejsza dyrektywa pragnie zapewnić pełne poszanowanie dla ludzkiej godności i prawo do azylu dla wnoszących o azyl oraz towarzyszących im członków ich rodzin. [Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Celem niniejszej dyrektywy jest w szczególności zapewnienie pełnego poszanowania godności ludzkiej i prawa do azylu dla osób ubiegających się o azyl oraz towarzyszących im członków ich rodzin].
[...]
  - (14) Uznanie statusu uchodźcy jest aktem deklaratoryjnym.
[...]

(22) Działania sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych zostały wymienione w preambule [oraz w] art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych i są między innymi zawarte [odzwierciedlone] w [r]ezolucj[ach] Organizacji Narodów Zjednoczonych odnoszącej się [dotyczących] środków [...] zwalczani[a] terroryzmu, [w] któr[ych] deklarują [stwierdza się], że »działania, metody i praktyki terroryzmu [terrorystyczne] są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych« i że »świadome finansowanie, planowanie oraz inicjowanie [stymulowanie] działań terrorystycznych jest także sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych«.

[...]

(28) Pojęcie bezpieczeństwa krajowego i porządku publicznego obejmuje także przypadki, w których obywatel państwa trzeciego należy do stowarzyszenia wspierającego międzynarodowy terroryzm lub wspiera takie stowarzyszenie. [Pojęcie bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego dotyczy także przypadków, w których obywatel państwa trzeciego należy do ugrupowania wspierającego międzynarodowy terroryzm lub sam takie ugrupowanie wspiera].

[...]

(30) W granicach określonych przez [...] zobowiązania [międzynarodowe], państwa członkowskie mogą określić [postanowić], [że] przyznawanie świadczeń w zakresie [dotyczących] dostępu do zatrudnienia, opieki społecznej, ochrony zdrowia [opieki zdrowotnej] oraz dostępu do ułatwień integracyjnych wymaga[...] [uprzedniego] wydania [...] zezwolenia na pobyt”.

10 Artykuł 13 dyrektywy 2004/83, zatytułowany „Przyznawanie [nadanie] statusu uchodźcy”, stanowi:

„Państwa członkowskie przyznają [nadają] status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się jako uchodźca [do otrzymania takiego statusu], zgodnie z rozdziałami II i III”.

11 Artykuł 14 tej dyrektywy, zatytułowany „Cofnięcie, uchylenie [pozbawienie] albo [lub] odmowa odnowienia [przedłużenia ważności] statusu uchodźcy”, stanowi:

„[...]

4. Państwa członkowskie mogą cofnąć [status], uchylić [pozbawić] lub odmówić odnowienia [przedłużenia ważności] statusu przyznanego [nadanego] uchodźcy przez [organ] rządowy, administracyjny, sądowy lub quasi-sądowy [...], kiedy [jeżeli]:

a) istnieją uzasadnione [racjonalne] podstawy do uznania go [by uznać danego uchodźcę] za [...] zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa członkowskiego, w którym się on znajduje [przebywa];

b) [dany uchodźca] został skazany [...] prawomocn[ym] wyrok[iem] [...] za szczególnie poważne przestępstwo, stanowiące [i stanowi] niebezpieczeństwo [zagrożenie] dla społeczności w tym państwie członkowskim [tego państwa członkowskiego].

[...]

6. Osoby, [...] do których mają zastosowanie ust. 4 i [lub] 5, są uprawnione [kwalifikują się] do uzyskania praw określonych lub podobnych do określonych w art. 3, 4, 16, 22, 31, 32 i 33 konwencji genewskiej, dopóki pozostają w państwie członkowskim [lub praw podobnych, o ile osoby te przebywają w państwie członkowskim]”.

12 Artykuł 21 tej dyrektywy, zatytułowany „Ochrona przed wydalaniem [odesłaniem]”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie, zgodnie z ich [ze swoimi] zobowiązaniami międzynarodowymi, przestrzegają zasady zakazu wydalenia [non-refoulement].

2. W przypadku braku zakazu przewidzianego przez zobowiązania międzynarodowe określonego w ust. 1 [Jeżeli zobowiązania międzynarodowe wspomniane w ust. 1 tego nie zabraniają], państwa członkowskie mogą wydalić [odesłać] uchodźcę, bez względu na to, czy został on uznany w sposób formalny za uchodźcę, wtedy gdy [jego status został formalnie uznany, jeżeli]:

a) istnieją uzasadnione [racjonalne] podstawy do uznania go za zagrażającego bezpieczeństwu państwa członkowskiego, w którym się znajduje [, by uznać danego uchodźcę za zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa; lub];

b) [dany uchodźca] został skazany [...] prawomocn[ym] wyrok[iem] [...] za szczególnie poważne przestępstwo, stanowiące [i stanowi] niebezpieczeństwo [zagrożenie] dla społeczności w tym państwie członkowskim [tego państwa członkowskiego].

3. Państwa członkowskie mogą cofnąć [zezwolenia na pobyt], uchylić [pozbawić tego zezwolenia], [...] odmówić odnowienia [przedłużenia jego ważności] lub [odmówić jego] przyznania uchodźcy, do którego [...] ma zastosowanie [ust. 2]”.

13 Artykuł 24 tej dyrektywy, zatytułowany „Zezwolenia na pobyt”, brzmi następująco:

„1. Tak szybko, jak jest to możliwe po przyznaniu statusu, państwa członkowskie wydadzą beneficjentom statusu uchodźców zezwolenie na pobyt, które musi być ważne przez co najmniej trzy lata i być odnawialne, chyba że istotne powody z zakresu bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego inaczej wymagają, i nie naruszając art. 21 ust. 3. [Tak szybko, jak to możliwe, po udzieleniu ochrony międzynarodowej państwa członkowskie wydają beneficjentom statusu uchodźcy zezwolenie na pobyt, które bez uszczerbku dla art. 21 ust. 3 musi być ważne przez co najmniej trzy lata i być odnawialne, o ile nie sprzeciwiają się temu ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego].

Nie naruszając art. 23 ust. 1, zezwolenia na pobyt, które mają być wydane członkom rodziny beneficjentów statusu uchodźcy, mogą być ważne przez okres krótszy niż trzy lata i być odnawialne. [Bez uszczerbku dla art. 23 ust. 1, zezwolenia na pobyt, które mają być wydane członkom rodziny beneficjentów statusu uchodźcy, mogą być ważne przez okres krótszy niż trzy lata i być odnawialne].

2. Tak szybko, jak jest to możliwe po przyznaniu statusu, państwa członkowskie wydadzą beneficjentom statusu ochrony uzupełniającej zezwolenie na pobyt, które musi być ważne co najmniej przez jeden rok i być odnawialne, chyba że istotne powody z zakresu bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego inaczej wymagają. [Tak szybko jak to możliwe po udzieleniu ochrony międzynarodowej państwa członkowskie wydają beneficjentom pomocy uzupełniającej i członkom ich rodziny zezwolenie na pobyt, które musi być ważne przez co najmniej rok i w odniesieniu do którego istnieje możliwość przedłużenia na co najmniej dwa lata, o ile nie sprzeciwiają się temu ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego]”.

14 Artykuł 28 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej

dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77; sprostowania: Dz.U. L 2004 229, s. 35; Dz.U. 2005, L 197, s. 34), zatytułowany „Ochrona przed wydaleniem” stanowi:

„1. Przed podjęciem decyzji o wydaleniu ze względów porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego, przyjmujące państwo członkowskie uwzględni informacje dotyczące długości pobytu danej osoby na jego terytorium, jego/jej wieku, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej i ekonomicznej, integracji społecznej i kulturalnej w przyjmującym państwie członkowskim oraz stopień jego więzi z krajem pochodzenia.

2. Przyjmujące państwo członkowskie nie może podjąć decyzji o wydaleniu wobec obywateli Unii lub członków ich rodzin, bez względu na przynależność państwową, którzy posiadają prawo stałego pobytu na jego terytorium, z wyjątkiem poważnych względów porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.

3. Decyzja o wydaleniu nie można [może] zostać podjęta wobec obywateli Unii, z wyjątkiem decyzji uzasadnionej nadrzędnymi względami bezpieczeństwa publicznego określonymi przez państwa członkowskie, jeżeli:

- a) zamieszkiwali oni w przyjmującym państwie członkowskim przez poprzednie dziesięć lat;
- b) są nieletni, z wyjątkiem przypadków, w których wydalenie jest konieczne ze względu na dobro dziecka zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.”.

15 Artykuł 9 dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. 2004 L 16, s. 44), zatytułowany „Cofnięcie lub utrata statusu”, stanowi:

„1. Rezydent długoterminowy traci status rezydenta długoterminowego, jeżeli:

[...]

- b) podjęto środek w zakresie wydalenia zgodnie z warunkami przewidzianymi w art. 12;

[...]”.

Prawo niemieckie

16 Paragraf 11 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (ustawy o pobycie, działalności zarobkowej i integracji cudzoziemców na terytorium federalnym) z dnia 30 lipca 2004 r. (BGBl. 2004 I, s. 1950) w brzmieniu obowiązującym w odniesieniu do okoliczności w postępowaniu głównym (zwana dalej „Aufenthaltsgesetz”), zatytułowany „Zakaz wjazdu i pobytu”, stanowi w ust. 1:

„Cudzoziemiec, który został wydany, odesłany lub doprowadzony do granicy, nie może ponownie wjechać na terytorium federalne i na nim przebywać. Nie wydaje mu się dokumentu pobytowego, nawet jeśli spełnione są przesłanki wymagane w tym celu przez niniejszą ustawę. [...]”.

- 17 Paragraf 25 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Pobyt ze względów humanitarnych” stanowi:

„(1) Zezwolenia na pobyt udziela się cudzoziemcowi, któremu przyznano prawo azylu na podstawie aktu niepodlegającego zaskarżeniu. Przepis ten nie znajduje zastosowania, jeżeli cudzoziemiec podlegał wydaleniu z terytorium z poważnych przyczyn związanych z bezpieczeństwem narodowym lub porządkiem publicznym. Do czasu udzielenia zezwolenia, pobyt uznaje się za dozwolony. Zezwolenie na pobyt umożliwia wykonywanie działalności zawodowej.

(2) Zezwolenia na pobyt udziela się cudzoziemcowi, który uzyskał status uchodźcy na podstawie niepodlegającego zaskarżeniu aktu federalnego urzędu ds. migracji i uchodźców zgodnie z § 3 ust. 4 ustawy o postępowaniu azyłowym. W drodze analogii znajduje zastosowanie ust. 1 zdania drugie, trzecie i czwarte.

[...]

(5) W drodze odstępstwa od § 11 ust. 1, zezwolenie na pobyt może zostać udzielone cudzoziemcowi zobowiązanemu do opuszczenia terytorium na podstawie aktu wykonawczego, jeśli jego wyjazd nie jest możliwy ze względów prawnych lub faktycznych i gdy w najbliższej przyszłości nie można spodziewać się usunięcia przeszkód w jego wyjeździe. Zezwolenie na pobyt zostanie przyznane, jeżeli wydalenie jest zawieszona od 18 miesięcy [...].”

- 18 Paragraf 51 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Koniec legalnego pobytu; utrzymanie ograniczeń”, stanowi w ust. 1:

„Dokument pobytowy staje się nieważny w następujących wypadkach:

[...]

5. Wydalenie cudzoziemca z terytorium,

[...]”.

- 19 Paragraf 54 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Zasada wydalenia” ma następujące brzmienie:

„Cudzoziemiec zostaje co do zasady wydany z terytorium w sytuacji, gdy

[...]

5. istnieją podstawy, by stwierdzić, że należy on lub należał do organizacji wspierającej terroryzm albo wspiera lub wspierał tego rodzaju organizację; członkostwo w takiej organizacji lub wspieranie jej w przeszłości może stanowić podstawę wydalenia tylko wtedy, gdy sytuacja taka stwarza aktualne zagrożenie,

[...]”.

- 20 Zgodnie z § 54 a Aufenthaltsgesetz, zatytułowanym „Podyktowany względami bezpieczeństwa wewnętrznego monitoring cudzoziemców, którzy podlegali wydaleniu z terytorium”:

„(1) Cudzoziemiec, w stosunku do którego istnieje wykonalna decyzja o wydaleniu, wydana na podstawie §54 pkt 5 [...] zobowiązany jest zgłaszać się przynajmniej raz w tygodniu w komisariacie policji właściwym ze względu na jego miejsce pobytu, o ile urząd ds. cudzoziemców nie postanowi inaczej. Jeżeli cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium krajowe na podstawie wykonalnego

aktu prawnego wydanego z powodu innego niż podstawy wydalenia wymienione w zdaniu pierwszym, obowiązek zgłaszania się zgodnie ze zdaniem pierwszym może zostać nałożony, jeśli jest to konieczne, aby zapobiec zagrożeniu dla bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego.

(2) Jego pobyt ogranicza się do okręgu podlegającego urzędowi ds. cudzoziemców, o ile urząd ten nie zarządzi odmiennych zasad”.

21 Paragraf 55 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Wydalenie z terytorium w ramach uznania administracyjnego”, stanowi:

„(1) Cudzoziemiec może zostać wydany, jeżeli jego pobyt stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego lub innych podstawowych interesów Republiki Federalnej Niemiec.

[...]

(3) Przy wydawaniu decyzji o wydaleniu z terytorium uwzględnia się:

1. okres zgodnego z prawem pobytu cudzoziemca oraz jego związki osobiste, ekonomiczne i inne podlegające ochronie związki z terytorium Republiki Federalnej Niemiec,
2. konsekwencje wydalenia dla członków rodziny lub partnera cudzoziemca, przebywających legalnie na terytorium Republiki Federalnej Niemiec, którzy zamieszkują z nim w ramach gospodarstwa domowego lub pary,
3. okoliczności zawieszenia wydalenia wskazane w § 60a, ust. 2 i 2b”.

22 Paragraf 56 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Szczególna ochrona przed wydaleniem” stanowi w ust. 1:

„Cudzoziemiec, który

1. posiada prawo osiedlenia się i przez co najmniej pięć lat legalnie przebywał na terytorium Republiki Federalnej Niemiec,

[...]

3. posiada zezwolenie na pobyt, przez co najmniej pięć lat legalnie przebywał na terytorium Republiki Federalnej Niemiec i zamieszkuje, w ramach związku małżeńskiego lub innego rodzaju, z cudzoziemcem, o którym mowa w pkt 1 i 2,
4. zamieszkuje z członkiem rodziny lub partnerem będącym obywatelem niemieckim w ramach gospodarstwa domowego lub pary,
5. przyznano mu prawo azylu, korzysta w Republice Federalnej Niemiec ze statusu uchodźcy lub posiada wydany przez władze Republiki Federalnej Niemiec dokument podróży wskazany w konwencji z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców (BGBl. 1953 II, s. 559),

korzysta ze szczególnej ochrony przed wydaleniem. Podlega on wydaleniu jedynie z poważnych względów bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego. Poważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego występują z reguły w wypadkach, o których mowa w § 53 i § 54 pkt 5–5b i 7. Jeśli zostały spełnione przesłanki, o których mowa w § 53, cudzoziemiec podlega obowiązkowemu wydaleniu. Jeśli zostały spełnione przesłanki, o których mowa w § 54, kwestia wydalenia podlega uznaniu administracyjnemu”.

23 Paragraf 60 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Zakaz wydalenia”, ma następujące brzmienie:

„(1) Na podstawie konwencji z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców (BGBl. 1953 II, p. 559) cudzoziemiec nie może zostać wydalony do państwa, w którym istnieje zagrożenie dla jego życia lub wolności ze względu na jego rasę, religię, narodowość, przynależność do grupy społecznej lub poglądy polityczne. Przepis ten znajduje również zastosowanie do osób korzystających z prawa azylu i do cudzoziemców, którzy albo uzyskali status uchodźcy w drodze aktu niepodlegającego zaskarżeniu, albo z innego powodu korzystają ze statusu uchodźców na terytorium Republiki Federalnej Niemiec, albo poza Republiką Federalną Niemiec zostali uznani za uchodźców zgodnie z konwencją [genewską]. [...]

[...]

(8) Ustęp 1 nie znajduje zastosowania, gdy z poważnych przyczyn cudzoziemiec musi być uznany za zagrożenie dla bezpieczeństwa Republiki Federalnej Niemiec lub, gdy po tym jak został skazany prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej trzech lat za szczególnie poważne przestępstwa lub wykroczenia, stanowi zagrożenie dla społeczności państwa. Przepis ten stosuje się także, jeżeli cudzoziemiec spełnia warunki określone w § 3 ust. 2 ustawy o postępowaniu w sprawie udzielenia azylu.

(9) W wypadkach, o których mowa w ust. 8, wobec cudzoziemca, który zwrócił się o udzielenie azylu można, w drodze odstępstwa od przepisów ustawy o postępowaniu w sprawie udzielenia azylu, zastosować środek w postaci wydalenia, który może zostać wykonany [...].

[...]”.

24 Paragraf 60a Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Tymczasowe zawieszenie wydalenia (tolerancja)”, stanowi:

„[...]

(2) Zawiesza się wydalenie cudzoziemca z terytorium na okres, w którym wydalenie jest niemożliwe z przyczyn faktycznych i prawnych i gdy nie zostało przyznane zezwolenie na pobyt [...].

(3) Zawieszenie wydalenia cudzoziemca z terytorium nie narusza obowiązku opuszczenia terytorium.

[...]”.

25 Paragraf 18 Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts (ustawy o publicznym systemie stowarzyszeń) z dnia 5 sierpnia 1964 r. (BGBl. 1964 I, p. 593), w brzmieniu obowiązującym w stosunku do okoliczności w postępowaniu głównym (zwanej dalej „Vereinsgesetz”), zatytułowany „Zakres terytorialnego stosowania zakazów stowarzyszeń”, stanowi:

„Zakazy wystosowane do stowarzyszeń, mających siedzibę poza terytorium stosowania niniejszej ustawy, ale posiadających oddziały na tym terytorium odnoszą się tylko do tych oddziałów. Jeżeli stowarzyszenie nie posiada oddziału na terytorium stosowania niniejszej ustawy, zakaz (§3 ust. 1) stosuje się do jego działalności na tym terytorium”.

26 Paragraf 20 Vereinsgesetz, zatytułowany „Naruszenia zakazów”, stanowi w ust. 1:

„Kto poprzez działalność prowadzoną na terytorium stosowania niniejszej ustawy,

[...]

4. narusza podlegający wykonaniu zakaz wydany zgodnie z §14 ust. 3 zdanie pierwsze lub § 18 zdanie drugie,

[...]

podlega karze pozbawienia wolności do jednego roku lub karze grzywny, jeżeli czyn nie jest czynem karalnym zgodnie z §§ 84, 85, 86a lub §§ 129–129b kodeksu karnego [...]

[...]”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 27 H.T., urodzony w 1956 r., jest obywatelem tureckim pochodzenia kurdyjskiego. Od 1989 r. zamieszkuje w Niemczech z żoną, również obywatelką turecką i z ich ośmiorgiem wspólnych dzieci, z których pięcioro ma obywatelstwo niemieckie.
- 28 Od dnia 24 czerwca 1993 r. H.T. jest uznany za uchodźcę w rozumieniu konwencji genewskiej. Decyzja o uznaniu za uchodźcę uzasadniona została jego działalnością polityczną prowadzoną na uchodźstwie na rzecz Partii Pracujących Kurdystanu (zwanej dalej „PKK”) oraz prześladowaniami politycznymi, na jakie byłby narażony w razie powrotu do Turcji.
- 29 Od dnia 7 października 1993 r. H.T. posiada zezwolenie na pobyt stały w Niemczech.
- 30 Decyzją z dnia 21 sierpnia 2006 r. właściwe organy cofnęły H.T. status uchodźcy ze względu na zmianę sytuacji politycznej w Turcji, wskutek czego nie można było już uznać, że H.T. jest narażony na ryzyko prześladowania w tym państwie.
- 31 Decyzja ta została uchylona orzeczeniem Verwaltungsgericht Karlsruhe (sądu administracyjnego w Karlsruhe, Niemcy) z dnia 30 listopada 2007 r. a w rezultacie H.T. zachował status uchodźcy.
- 32 W latach dziewięćdziesiątych H.T. prowadził w różnych formach działalność polityczną na rzecz PKK i na rzecz organizacji z nią związanych lub organizacji, które powstały w jej miejsce.
- 33 Decyzją z dnia 22 listopada 1993 r. federalny minister spraw wewnętrznych wydał zakaz prowadzenia działalności w Niemczech przez PKK i inne organizacje związane z tą partią.
- 34 Na podstawie § 20 Vereinsgesetz właściwe organy wszczęły postępowanie karne przeciwko H.T. za wspieranie PKK, po zdobyciu obciążających go dowodów w wyniku przeszukania jego domu zdobyły obciążające go dowody. W toku postępowania ustalono, że H.T. przeprowadzał zbiórki darowizn na rzecz PKK, a także okazjonalnie rozpowszechniał czasopismo *Serxwebûn*, publikowane przez PKK.
- 35 Orzeczeniem z dnia 3 grudnia 2008 r. Landgericht Karlsruhe (sąd okręgowy w Karlsruhe) skazał H.T. na karę grzywny w wysokości 3 000 EUR za naruszenie zakazu prowadzenia działalności w świetle ustawy o stowarzyszeniach. Orzeczenie to uprawomocniło się po oddaleniu apelacji od tego orzeczenia przez Bundesgerichtshof (federalny trybunał sprawiedliwości) w dniu 8 kwietnia 2009 r.
- 36 Decyzją z dnia 27 marca 2012 r. Regierungspräsidium Karlsruhe (terenowy organ administracji rządowej w Karlsruhe) zarządził w imieniu kraju związkowego Badenia-Wirtembergia wydalenie H.T. z Republiki Federalnej Niemiec (zwaną dalej „decyzją o wydaleniu z terytorium”). W uzasadnieniu decyzji, która została wydana na podstawie § 54 pkt 5 w związku z §§ 55 i 56 Aufenthaltsgesetz podano, że H.T. popełnił czyny polegające na wspieraniu PKK do późnego okresu 2011 r. a tym samym stanowił „aktualne zagrożenie” w rozumieniu § 54 pkt 5 Aufenthaltsgesetz. Na mocy wspomnianej decyzji zobowiązano również zainteresowanego, zgodnie z § 54a Aufenthaltsgesetz, do

zgłaszania się dwa razy w tygodniu w lokalnym komisariacie policji oraz ograniczono jego swobodę przemieszczania się wyłącznie do obszaru miasta Mannheim (Niemcy), w którym miał miejsce zamieszkania. Wreszcie na podstawie § 51 ust. 1 Aufenthaltsgesetz, ta sama decyzja spowodowała z mocy prawa nieważność wydanego H.T. zezwolenia na pobyt.

- 37 Jednakże, zważywszy na wspólnotę rodzinną, jaką H.T. tworzył wraz z żoną i małoletnimi dziećmi oraz biorąc pod uwagę wydane mu niegdyś zezwolenie na pobyt stały, przyznanie mu prawa azylu oraz nadanie statusu uchodźcy, decyzja o wydaleniu z terytorium zapadła w ramach uznania administracyjnego na podstawie § 56 ust. 1 Aufenthaltsgesetz i właściwy organ postanowił zawiesić wydalenie H.T. Skarga na tę decyzję została oddalona orzeczeniem Verwaltungsgericht Karlsruhe z dnia 7 sierpnia 2012 r.
- 38 H.T. wniósł apelację od tego orzeczenia do sądu odsyłającego a ten postanowieniem z dnia 28 listopada 2012 r. apelację dopuścił. Sąd odsyłający wyraża wątpliwości co do unieważnienia zezwolenia na pobyt H.T. i w związku z tym stawia sobie pytanie, czy decyzja o wydaleniu z terytorium może znajdować uzasadnienie w świetle art. 21 ust. 2 i 3 oraz art. 24 dyrektywy 2004/83. Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (okręgowy sąd administracyjny Badenii-Wirtembergii) twierdzi między innymi, że wystosowany do państw członkowskich na mocy art. 24 ust. 1 akapit pierwszy tej dyrektywy obowiązek wydawania osobom, które uzyskały status uchodźcy zezwolenia na pobyt na okres co najmniej trzech lat wiąże się z zakazem unieważnienia tego zezwolenia na pobyt lub ważnego zezwolenia w sytuacji, gdy nie istnieje żaden powód, dla którego prima facie można odmówić przyznania zezwolenia na pobyt.
- 39 W tych okolicznościach Verwaltungsgericht Baden-Württemberg postanowił zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:
- „1) a) Czy uregulowania w art. 24 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2004/83 dotyczącego obowiązku wydania przez państwa członkowskie zezwolenia na pobyt osobom, którym nadano status uchodźców, należy przestrzegać również w przypadku unieważnienia wydanego już zezwolenia na pobyt?
- b) Czy sąd przepis ten należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on unieważnieniu albo pozbawieniu zezwolenia (np. poprzez wydalenie na podstawie prawa krajowego) osoby legitymującej się statusem uchodźcy, jeżeli spełnione są przesłanki z art. 21 ust. 3 w związku z ust. 2 dyrektywy 2004/83 lub gdy zachodzą »[ważne względy bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego« w rozumieniu art. 24 ust. 1 akapit pierwszy tej dyrektywy?
- 2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze lit. a) i b):
- a) W jaki sposób należy dokonać interpretacji podstawy wyłączenia polegającej na »[ważnych względach bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego« w art. 24 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2004/83 w świetle zagrożeń wynikających ze wspierania organizacji terrorystycznej?
- b) Czy mogą wystąpić »[ważne względy bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego« w rozumieniu art. 24 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2004/83/WE, gdy osoba z przyznanym statusem uchodźcy wspiera PKK m.in. poprzez zbiórkę darowizn oraz regularny udział w zgromadzeniach ideowo bliskich PKK, nawet jeśli nie są spełnione przesłanki złamania zasady non-refoulement zgodnie z art. 33 ust. 2 konwencji genewskiej [...] i tym samym przesłanki z art. 21 ust. 2 dyrektywy 2004/83?

3. W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze lit. a) odpowiedzi przeczącej:

Czy unieważnienie względnie pozbawienie zezwolenia na pobyt udzielonego uchodźcy (np. poprzez wydalenie z terytorium na podstawie prawa krajowego) jest dopuszczalne z punktu widzenia prawa Unii wyłącznie przy spełnieniu przesłanek z art. 21 ust. 3 w związku z ust. 2 dyrektywy 2004/83/WE (względnie analogicznie brzmiącej późniejszej regulacji dyrektywy [Parlamentu Europejskiego i Rady] 2011/95/UE [z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. L 337, s. 9)]?)”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i trzeciego

- 40 Poprzez swoje pytania pierwsze i trzecie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy i na jakich warunkach art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 zezwala państwu członkowskiemu cofnąć zezwolenie na pobyt uchodźcy lub pozbawić go tego zezwolenia, jeśli przepis ten, w przeciwieństwie do art. 21 ust. 3 tej dyrektywy, nie przewiduje wyraźnie takiej możliwości. W razie odpowiedzi twierdzącej sąd zwraca się z pytaniem, czy cofnięcie zezwolenia na pobyt jest dopuszczalne wyłącznie na podstawie art. 21 ust. 2 i 3 wspomnianej dyrektywy, gdy uchodźca nie podlega już ochronie przed odesłaniem, czy również na podstawie jej art. 24 ust. 1.
- 41 W celu udzielenia odpowiedzi na te pytania należy zbadać odpowiednie zakresy stosowania art. 21 ust. 2 i 3 dyrektywy 2004/83 i art. 24 ust. 1 tej dyrektywy, jak również relacje pomiędzy oboma tymi przepisami.
- 42 Stosownie do art. 21 ust. 1 dyrektywy 2004/83 państwa członkowskie powinny przestrzegać zasady non-refoulement, zgodnie z swymi zobowiązaniami międzynarodowymi. Artykuł 21 ust. 2 tej dyrektywy, którego brzmienie przejmuje zasadniczo brzmienie art. 33 ust. 2 konwencji genewskiej, przewiduje niemniej jednak odstępstwo od tej zasady, przyznając państwom członkowskim zakres uznania odnośnie do odesłania uchodźcy, wtedy gdy nie zabraniają tego zobowiązania międzynarodowe i gdy istnieją racjonalne podstawy, by uznać danego uchodźcę za zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa członkowskiego, w którym on przebywa lub gdy dany uchodźca został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo i stanowi zagrożenie dla społeczności tego państwa członkowskiego. Natomiast brak jest w art. 21 wspomnianej dyrektywy uregulowań odnośnie do wydalenia uchodźcy w sytuacji, gdy nie powstaje kwestia odesłania.
- 43 W wypadku, gdy sytuacja uchodźcy spełnia przesłanki przewidziane w art. 21 ust. 2 dyrektywy 2004/83, państwa członkowskie, korzystające z uznania w zakresie odesłania uchodźcy mają do wyboru trzy opcje. Po pierwsze, mogą dokonać odesłania danego uchodźcy. Po drugie, mogą wydalić uchodźcę ze swego terytorium do państwa trzeciego, w którym nie grożą mu prześladowania czy ryzyko doznania poważnej krzywdy w rozumieniu art. 15 tej dyrektywy. Po trzecie, mogą zezwolić uchodźcy na pozostanie na swoim terytorium.
- 44 W sytuacji, gdy odesłanie jest możliwe na podstawie art. 21 ust. 2 dyrektywy 2004/83, państwa członkowskie mogą również, zgodnie z art. 21 ust. 3 tej dyrektywy, cofnąć zezwolenie na pobyt uchodźcy, pozbawić tego zezwolenia lub odmówić przedłużenia jego ważności. Gdy bowiem uchodźca podlega odesłaniu, nie ma potrzeby przyznawania mu zezwolenia na pobyt lub podtrzymania ważności przez to zezwolenie, czy przedłużenia jego ważności. W związku z tym, jak zauważyła rzecznik generalna w pkt 62 swojej opinii, jeżeli uchodźca nie podlega zakresowi stosowania art. 21 ust. 2 wspomnianej dyrektywy, wówczas art. 21 ust. 3 nie może mieć zastosowania. A zatem w sytuacji, gdy

państwo członkowskie wszczyna przeciwko uchodźcy postępowanie w takich okolicznościach, jakie miały miejsce w postępowaniu głównym, ale nie może go odesłać z uwagi na to, że przesłanki wymagane przez art. 21 ust. 2 tej dyrektywy nie zostały spełnione, zezwolenia na pobyt tego uchodźcy nie można cofnąć na mocy art. 21 ust. 3 dyrektywy 2004/83.

- 45 Powstaje zatem pytanie, czy w tych okolicznościach państwo członkowskie może, w każdym razie w sposób zgodny z tą dyrektywą, cofnąć zezwolenie na pobyt uchodźcy na podstawie art. 24 ust. 1 wspomnianej dyrektywy.
- 46 W tym względzie należy stwierdzić, że przepis ten przewiduje wyraźnie jedynie możliwość niewydania zezwolenia na pobyt, a nie cofnięcia takiego zezwolenia czy jego pozbawienia. W szczególności zobowiązuje państwa członkowskie do wydania uchodźcy, tak szybko, jak to możliwe, zezwolenia na pobyt, które musi być ważne przez co najmniej trzy lata i być odnawialne. Od obowiązku tego można odstąpić wyłącznie wtedy, gdy nie sprzeciwiają się temu ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego.
- 47 Tymczasem, mimo braku wyraźnego przepisu zezwalającego państwom członkowskim, na podstawie art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, cofnąć wydane wcześniej uchodźcy zezwolenie na pobyt, niektóre argumenty przemawiają jednak na rzecz wykładni pozwalającej państwom członkowskim skorzystać z takiego środka.
- 48 W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że brzmienie art. 24 ust. 1 wspomnianej dyrektywy nie wyklucza wyraźnie możliwości cofnięcia zezwolenia na pobyt.
- 49 W drugiej kolejności, cofnięcie zezwolenia na pobyt jest zgodne z celem tego przepisu. Jeśli państwa członkowskie mogą odmówić wydania lub przedłużenia ważności zezwolenia na pobyt w sytuacji, gdy ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego tego wymagają, to tym bardziej muszą mieć możliwość cofnięcia takiego zezwolenia na pobyt lub jego pozbawienia w sytuacji, gdy względy o takim charakterze zachodzą po wydaniu zezwolenia na pobyt.
- 50 W trzeciej kolejności, taka wykładnia jest również spójna z systematyką dyrektywy 2004/83. Jak słusznie zauważa Komisja Europejska, art. 24 ust. 1 tej dyrektywy uzupełnia jej art. 21 ust. 3, ponieważ w sposób dorozumiany, lecz nieuchronnie zezwala danemu państwu członkowskiemu cofnąć zezwolenie na pobyt lub pozbawić go, nawet wtedy, gdy nie są spełnione przesłanki z art. 21 ust. 2 dyrektywy, jeśli ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego w rozumieniu art. 24 tej dyrektywy tego wymagają.
- 51 Z tego wynika, że państwa członkowskie mogą cofnąć zezwolenie na pobyt przyznane uchodźcy lub pozbawić tego zezwolenia, albo na podstawie art. 21 ust. 3 dyrektywy 2004/83, pod warunkiem, że uchodźca ten podlega zakresowi stosowania art. 21 ust. 2 tej dyrektywy, albo, jeśli tak nie jest, na podstawie art. 24 ust. 1 tej dyrektywy, pod warunkiem, że ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego uzasadniają taki środek.
- 52 Poza tym, jak zauważyła rzecznik generalna w pkt 68 swojej opinii, za taką wykładnią przemawiają dokumenty przygotowawcze do dyrektywy 2004/83, które wskazują na to, że jej art. 24 ust. 1 został dodany na wniosek Republiki Federalnej Niemiec, w następstwie zamachów terrorystycznych, które dotknęły Stany Zjednoczone Ameryki w dniu 11 września 2001 r. Przepis ten został więc wprowadzony w celu zaoferowania państwom członkowskim możliwości ograniczenia, na określonych warunkach, swobody przemieszczania się obywateli państw trzecich w ramach strefy Schengen, aby zwalczać terroryzm i w ten sposób ograniczyć zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego. Z powyższych rozważań wynika tym samym, że wspomniany przepis przyznaje państwom członkowskim w sposób dorozumiany, jeśli warunki, jakie ustanawia zostają spełnione, możliwość cofnięcia przyznanego niegdyś zezwolenia na pobyt.

- 53 Taka wykładnia wynika również z ustanowionego na mocy art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 obowiązku przyznawania beneficjentom statusu uchodźcy zezwolenia na pobyt przez państwa członkowskie, które to zezwolenie musi pozostawać ważne przez co najmniej trzy lata, ponieważ koniecznym następstwem tego obowiązku jest możliwość cofnięcia tego zezwolenia na pobyt. W tym względzie należy przypomnieć tytułem przykładu, że art. 9 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2003/109 przewiduje wyraźnie utratę statusu długoterminowego rezydenta w następstwie zastosowania środka w postaci wydalenia z terytorium.
- 54 Wreszcie w tym kontekście możliwość cofnięcia przez państwo członkowskie przyznanego wcześniej uchodźcy zezwolenia na pobyt odpowiada ewidentnie logicznym wymogom. Nie można bowiem wykluczyć, że – z jakiegokolwiek powodu – państwo członkowskie, które przyznało uchodźcy zezwolenie na pobyt zostanie następnie poinformowane o istnieniu czynów popełnionych przez tego uchodźcę przed wydaniem zezwolenia na pobyt, które to czyny, jeśli państwo członkowskie poweźmie na ich temat wiedzę w stosownym czasie, będą stały na przeszkodzie wydaniu tego zezwolenia z ważnych względów bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego. Tymczasem byłoby niezgodne z celem realizowanym przez dyrektywę 2004/83, gdyby nie istniała w takiej sytuacji żadna możliwość cofnięcia takiego przyznanego już zezwolenia na pobyt. Rozwiązanie to powinno mieć zastosowanie tym bardziej w sytuacji, gdy czyny obciążające danego uchodźcę zostały popełnione po przyznaniu rozpatrywanego zezwolenia na pobyt.
- 55 W świetle powyższego na pytania pierwsze i trzecie należy udzielić następującej odpowiedzi: wykładni 2004/83 należy dokonywać w ten sposób, iż zezwolenie na pobyt, które zostało przyznane uchodźcy, może zostać cofnięte albo na podstawie art. 24 ust. 1 tej dyrektywy, w sytuacji, gdy istnieją ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego w rozumieniu tego przepisu, albo na podstawie art. 21 ust. 3 wspomnianej dyrektywy, gdy istnieją powody zastosowania odstępstwa od zasady non-refoulement przewidzianej w art. 21 ust. 2 tej samej dyrektywy.

W przedmiocie pytania drugiego

- 56 Poprzez swoje pytanie drugie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy wsparcie udzielane przez uchodźcę organizacji terrorystycznej może stanowić „[ważne względy bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego” w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, i to nawet gdy uchodźca ten nie podlega zakresowi stosowania art. 21 ust. 2 tej dyrektywy.
- 57 Aby udzielić sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi, należy stwierdzić na wstępie, że pojęcie „racjonalnych podstaw”, o którym mowa w art. 21 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2004/83 i pojęcie „ważnych względów bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego”, o którym mowa w art. 24 ust. 1 tej dyrektywy nie są zdefiniowane przez te przepisy ani przez jakikolwiek inny przepis wspomnianej dyrektywy.
- 58 W tym względzie ustalenie znaczenia i zakresu tych pojęć winno zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zostać dokonane z uwzględnieniem zarówno brzmienia danych przepisów prawa Unii, jak i ich kontekstu, a także celów realizowanych przez regulację, których stanowią one część (zob. w szczególności wyroki Lundberg, C-317/12, EU:C:2013:631, pkt 19; Bouman, C-114/13, EU:C:2015:81, pkt 31) oraz, w niniejszym przypadku, genezy tej regulacji (zob. analogicznie wyrok Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, pkt 135).
- 59 W odniesieniu do brzmienia art. 21 ust. 1 lit. a) i art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 należy zauważyć, jak w swoich uwagach podnosi Komisja, że dyrektywa ta charakteryzuje się odchyleniami w sformułowaniach pomiędzy różnymi wersjami językowymi – a zatem określoną niespójnością – w zakresie przesłanek, jakim podlegają przewidziane w tych przepisach odstępstwa. Do tego dochodzi okoliczność, że wersja niemiecka art. 21 ust. 2 tej dyrektywy używa innych sformułowań niż te, do których odnosi się niemiecka wersja art. 33 ust. 2 konwencji genewskiej („stichhaltige Gründe” zamiast

„schwerwiegende Gründe”), podczas gdy wersje angielska i francuska art. 21 ust. 2 wspomnianej dyrektywy używają każda wyrażenia występującego w angielskiej i francuskiej wersji art. 33 ust. 2 konwencji („reasonable grounds” i „raisons sérieuses”).

- 60 W tych okolicznościach trzeba przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeśli występują różnice pomiędzy wersjami językowymi, rozpatrywany przepis należy interpretować i stosować w sposób jednolity w świetle wersji sporządzonych we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej (wyrok M. i in., C-627/13 i C-2/14, EU:C:2015:59, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 61 Sformułowania użytego w jednej z wersji językowych przepisu prawa Unii nie można traktować jako jedynej podstawy jego wykładni lub przyznawać mu w tym zakresie pierwszeństwa względem innych wersji językowych. Stanowisko takie byłoby bowiem niezgodne z wymogiem jednolitego stosowania prawa Unii (zob. podobnie wyrok M. i in., C-627/13 i C-2/14, EU:C:2015:59, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 62 Tym samym w wypadku różnicy między różnymi wersjami językowymi tekstu prawa Unii sporny przepis należy interpretować z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego stanowi on część (wyrok M. i in., C-627/13 i C-2/14, EU:C:2015:59, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 63 W tym względzie należy przypomnieć przede wszystkim, że status uchodźcy powinien zostać przyznany danej osobie w sytuacji, gdy spełnia ona minimalne normy ustalone prawem Unii. Na mocy art. 13 dyrektywy 2004/83 państwa członkowskie nadają status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do otrzymania takiego statusu, zgodnie z rozdziałami II i III tej dyrektywy. Z motywu 14 tej dyrektywy, zgodnie z którym uznanie statusu uchodźcy jest aktem deklaratoryjnym, wynika, że państwom członkowskim nie przysługuje żaden margines uznania w tym zakresie.
- 64 Z art. 78 ust. 1 TFUE wynika następnie, że wspólna polityka, jaką Unia rozwija w dziedzinie azylu ma na celu przyznanie „odpowiedniego statusu” każdemu obywatelowi państwa trzeciego „wymagającemu międzynarodowej ochrony” oraz zapewnienie „przestrzegania zasady non-refoulement”.
- 65 Należy również przypomnieć, że zasada non-refoulement zostaje zagwarantowana jako zasada podstawowa na mocy art. 18 i 19 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.
- 66 Motyw 10 dyrektywy 2004/83 uściśla w tym zakresie, że dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, zapewniając w szczególności pełne poszanowanie godności ludzkiej i prawa do azylu dla osób ubiegających się o azyl oraz towarzyszących im członków ich rodzin.
- 67 Tym samym, zgodnie z motywem 6 dyrektywy 2004/83, głównym celem dyrektywy, poza zapewnieniem tego, aby państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej, jest zapewnienie tego, aby we wszystkich państwach członkowskich osoby takie miały dostęp do minimalnego poziomu świadczeń.
- 68 Artykuł 21 ust. 2 i art. 24 ust. 1 wspomnianej dyrektywy stanowią w tym względzie wdrożenie do prawa stanowionego praw przyznanych każdej osobie przez prawo Unii celem zapewnienia jej trwałej ochrony przed prześladowaniami. Oba te przepisy stanowią ponadto część rozdziału VII tej samej dyrektywy, zatytułowanego „[Zakres ochrony międzynarodowej]”, który ma na celu określenie świadczeń, z jakich mogą korzystać osoby ubiegające się o status uchodźcy lub o ochronę uzupełniającą, których wniosek został uwzględniony.

- 69 Tymczasem nawet jeśli, jak stwierdzono w pkt 50 niniejszego wyroku, art. 21 ust. 2 i 3 dyrektywy 2004/38 oraz art. 24 ust. 1 tej dyrektywy nie tylko w pewien sposób na siebie nachodzą, ponieważ jeden i drugi przepis dotyczy zaoferowanej państwom członkowskim możliwości odmowy przyznania zezwolenia na pobyt, jego cofnięcia, jego pozbawienia czy odmowy przedłużenia jego ważności, lecz również uzupełniają się, to niemniej bezsporne jest, że wspomniane przepisy mają odrębne zakresy stosowania i podlegają różnym systemom prawnym.
- 70 Artykuł 21 ust. 1 dyrektywy 2004/83 ustanawia zasadę, zgodnie z którą uchodźcy co do zasady podlegają ochronie przed odesłaniem. Natomiast art. 21 ust. 2 tej dyrektywy wprowadza odstępstwo od tej zasady, zezwalając na odesłanie uchodźcy, bez względu na to, czy jego status został formalnie uznany, albo na podstawie art. 21 ust. 2 lit. a) wspomnianej dyrektywy, jeżeli istnieją racjonalne podstawy, by uznać go za zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa członkowskiego, w którym przebywa, albo na podstawie art. 21 ust. 2 lit. b) tej samej dyrektywy w sytuacji, gdy uchodźca został skazany prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne przestępstwo i stanowi zagrożenie dla społeczności tego państwa członkowskiego.
- 71 Odesłanie uchodźcy, na które co do zasady zezwala stanowiący odstępstwo art. 21 ust. 2 dyrektywy 2004/83 stanowi jedynie ultima ratio, z którego państwo członkowskie może skorzystać w razie, gdy zastosowanie innego środka nie jest możliwe lub wystarczające do stawienia czoła zagrożeniu, jakie uchodźca ten powoduje dla bezpieczeństwa czy społeczeństwa tego państwa członkowskiego. W wypadku, gdy państwo członkowskie, na podstawie art. 14 ust. 4 tej dyrektywy, cofa nadany danej osobie status uchodźcy, pozbawia go lub odmawia przedłużenia ważności tego statusu, osoba ta ma prawo, zgodnie z art. 14 ust. 6 wspomnianej dyrektywy, korzystać z praw wymienionych, między innymi, w art. 32 i 33 konwencji genewskiej.
- 72 Konsekwencje zastosowania odstępstwa z art. 21 ust. 2 dyrektywy 2004/83 dla danego uchodźcy mogą być bardzo drastyczne, jak zauważyła rzecznik generalna w pkt 81 swojej opinii, ponieważ może on zostać przekazany do państwa, w którym mogą grozić mu prześladowania. To właśnie powód, dla którego przepis ten poddaje praktykę odesłania rygorystycznym warunkom, ponieważ, w szczególności, jedynie uchodźca, który został skazany prawomocnym wyrokiem „za szczególnie poważne przestępstwo”, może być uznany za osobę, która stanowi „[zagrożenie] dla społeczności [tego państwa członkowskiego]” w rozumieniu wspomnianego przepisu. Ponadto, nawet jeśli przesłanki te zostają spełnione, odesłanie danego uchodźcy stanowi jedynie możliwość pozostawioną uznaniu państw członkowskich, gdyż państwa te mają swobodę wyboru innych, mniej rygorystycznych opcji.
- 73 Natomiast art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, którego brzmienie jest bardziej abstrakcyjne niż brzmienie art. 21 ust. 2 tej dyrektywy, dotyczy jedynie odmowy wydania zezwolenia na pobyt uchodźcy oraz cofnięcia tego zezwolenia na pobyt, a nie odesłania tego uchodźcy. Przepis ten dotyczy więc wyłącznie wypadku, w którym zagrożenie, jakie stwarza wspomniany uchodźca w kontekście bezpieczeństwa narodowego, porządku publicznego czy dla społeczności danego państwa członkowskiego nie może uzasadniać ani utraty statusu uchodźcy, ani tym bardziej odesłania tego uchodźcy. Dlatego właśnie zastosowanie odstępstwa z art. 24 ust. 1 wspomnianej dyrektywy nie wymaga istnienia szczególnie poważnego przestępstwa.
- 74 Konsekwencje cofnięcia zezwolenia na pobyt na podstawie art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 są więc dla uchodźcy mniej uciążliwe w zakresie, w jakim środek ten nie może prowadzić do cofnięcia mu statusu uchodźcy, a tym bardziej do jego odesłania w rozumieniu art. 21 ust. 2 tej dyrektywy.
- 75 Z tego wynika, że pojęcie „[ważnych względów]” w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 ma szerszy zakres niż pojęcie „[racjonalnych podstaw]” w rozumieniu art. 21 ust. 2 tej dyrektywy i że niektóre okoliczności, które nie posiadają takiej wagi, by zezwalały państwu członkowskiemu na skorzystanie z odstępstwa przewidzianego w art. 21 ust. 2 omawianej dyrektywy i na wydanie decyzji w sprawie odesłania, mogą niemniej jednak pozwolić temu państwu członkowskiemu, na podstawie art. 24 ust. 1 wspomnianej dyrektywy, pozbawić danego uchodźcy zezwolenia na pobyt.

- 76 Uściśliwszy to, wracając do konkretnego pytania postawionego przez sąd odsyłający o to, czy wsparcie udzielane przez uchodźcę organizacji terrorystycznej może stanowić „[ważne względy bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego” w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, należy przypomnieć, że pojęcia „[bezpieczeństwa narodowego]” i „porządku publicznego” nie zostały zdefiniowane w tym przepisie.
- 77 Natomiast Trybunał miał już okazję dokonać wykładni pojęć „bezpieczeństwa publicznego” i „porządku publicznego” zawartych w art. 27 i 28 dyrektywy 2004/38. Tymczasem, nawet jeśli dyrektywa ta realizuje inne cele niż cele wytyczone przez dyrektywę 2004/83, to o ile państwa członkowskie posiadają swobodę w określaniu – zgodnie z krajowymi potrzebami, które mogą być odmienne w różnych państwach i okresach – wymogów porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego (wyrok I., C-348/09, EU:C:2012:300, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo), o tyle jednak zakres ochrony, jaki społeczeństwo zamierza przyznać swoim podstawowym interesom nie może różnić się w zależności od statusu prawnego osoby, która godzi w te interesy.
- 78 Tym samym, aby dokonać wykładni pojęcia „[ważnych względów bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego” w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, należy wpierv wziąć pod uwagę, że Trybunał orzekł już, iż „bezpieczeństwo publiczne” w rozumieniu art. 28 ust. 3 dyrektywy 2004/38 odnosi się jednocześnie do wewnętrznego bezpieczeństwa państwa członkowskiego, jak i jego bezpieczeństwa zewnętrznego (zob. w szczególności wyrok Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo) i że tym samym zagrożenie dla funkcjonowania głównych instytucji i służb publicznych oraz życia ludności, podobnie jak ryzyko poważnego zakłócenia stosunków zagranicznych lub pokojowego współistnienia narodów bądź zagrożenie interesów wojskowych, może naruszać bezpieczeństwo publiczne (wyrok Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, pkt 44). Ponadto Trybunał orzekł również w tym kontekście, że pojęcie „nadrzędnych względów bezpieczeństwa publicznego” w rozumieniu tego art. 28 ust. 3 zakłada nie tylko istnienie zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego, ale ponadto to, że charakter tego zagrożenia jest szczególnie wysoki, co jest odzwierciedlone przez zastosowanie wyrażenia „nadrzędne względy” (wyrok Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, pkt 41).
- 79 Następnie należy zauważyć, że pojęcie „porządku publicznego” występujące w dyrektywie 2004/38, w szczególności w art. 27 i 28 zostało zinterpretowane w orzecznictwie Trybunału w ten sposób, że odwołanie się do tego pojęcia wymaga w każdym wypadku istnienia – oprócz zakłócenia porządku społecznego, jakim jest każde naruszenie prawa – rzeczywistego, aktualnego i dostatecznie poważnego zagrożenia dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa (zob. w szczególności wyrok Bjankow, C-249/11, EU:C:2012:608, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 80 W tym kontekście, jeśli chodzi konkretnie o dyrektywę 2004/83, należy przypomnieć, że zgodnie z motywem 28 pojęcie bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego dotyczy także przypadków, w których obywatel państwa trzeciego należy do ugrupowania wspierającego międzynarodowy terrorizm lub sam takie ugrupowanie wspiera.
- 81 Ponadto należy stwierdzić, że art. 1 ust. 3 wspólnego stanowiska Rady z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie zastosowania szczególnych środków w celu zwalczania terroryzmu (2001/931/WPZiB) (Dz.U. L 344 s. 93), w brzmieniu obowiązującym w okresie, gdy zaistniały okoliczności w postępowaniu głównym (zwanego dalej „wspólnym stanowiskiem 2001/931”), definiuje, co należy rozumieć pod pojęciem „aktu terrorystycznego” i że PKK została wymieniona w wykazie załączonym do tego wspólnego stanowiska.
- 82 Z całości tych rozważań wynika, że wsparcie udzielane przez uchodźcę organizacji prowadzącej działania, które mieszczą się w zakresie stosowania wspólnego stanowiska 2001/931, stanowi co do zasady okoliczność mogącą wykazywać, że przesłanki zastosowania odstępstwa z art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 zostały spełnione.

- 83 Fakt, że nazwa organizacji widnieje w wykazie ujętym w załączniku do wspólnego stanowiska 2001/931 stanowi zatem, jak zauważyła rzecznik generalna w pkt 95 swojej opinii, silny argument przemawiający za uznaniem, że organizacja ta albo jest organizacją terrorystyczną, albo istnieją co do tego podejrzenia. Okoliczność taka winna być więc bezwzględnie wzięta pod uwagę przez właściwy organ przy ustalaniu, na początkowym etapie, czy dana organizacja dopuściła się aktów terrorystycznych.
- 84 Należy zatem sprawdzić w każdym poszczególnym wypadku, czy działania rozpatrywanej organizacji mogą zagrażać bezpieczeństwu narodowemu lub porządkowi publicznemu w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83. W tym względzie Trybunał orzekł w odniesieniu do art. 12 ust. 2 lit. b) tej dyrektywy, że akty o charakterze terrorystycznym, cechujące się przemocą wobec ludności cywilnej, nawet jeśli były popełnione z rzekomo politycznych pobudek, powinny zostać zakwalifikowane jako poważne przestępstwa o charakterze niepolitycznym w rozumieniu tego przepisu (wyrok B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 81).
- 85 Ponadto Trybunał stwierdził, że międzynarodowe akty terrorystyczne, generalnie i niezależnie od udziału państwa, są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych (wyrok B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 83). Z tego wynika, że państwo członkowskie słusznie mogło w obliczu takich aktów powołać się na istnienie ważnych względów bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, celem zastosowania odstępstwa przewidzianego w tym przepisie.
- 86 Po przeprowadzeniu tej weryfikacji, właściwy organ powinien następnie dokonać oceny konkretnych znanych mu okoliczności w celu ustalenia, czy wspieranie danej organizacji w formie pomocy przy zbiorce funduszy i regularnego uczestnictwa w wydarzeniach organizowanych przez tę organizację, co wydaje się miało miejsce w wypadku H.T. w sprawie w postępowaniu głównym, podlega zakresowi stosowania art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83.
- 87 Nawet jeżeli bowiem czyny popełnione przez organizację wpisaną do wykazu załączonego do wspólnego stanowiska 2001/931 w związku z jej zaangażowaniem w akty terrorystyczne mogą wiązać się z podstawą wyłączenia z art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, sama okoliczność, że dana osoba wspierała tę organizację, nie może automatycznie skutkować cofnięciem jej zezwolenia na pobyt na podstawie tego przepisu (zob. analogicznie, wyrok B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 88).
- 88 Nie istnieje bezpośredni związek między wspólnym stanowiskiem 2001/931 a dyrektywą 2004/83 w zakresie realizowanych celów i nie ma uzasadnienia dla tego, by – rozważając pozbawienie uchodźcy zezwolenia na pobyt na podstawie art. 24 ust. 1 tej dyrektywy – właściwy organ opierał się wyłącznie na wspieraniu przez niego organizacji wymienionej w wykazie ustalonym poza ramami ustanowionymi w dyrektywie z poszanowaniem konwencji genewskiej (zob. podobnie wyrok B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 89).
- 89 Z tego wynika, że jeśli chodzi o sprawę w postępowaniu głównym, przesłanki, na podstawie których organizacja wspierana przez H.T. została umieszczona w wykazie załączonym do wspólnego stanowiska 2001/931, nie mogą być porównywane z indywidualną oceną konkretnych okoliczności, jaka powinna poprzedzać każdą decyzję o pozbawieniu uchodźcy zezwolenia na pobyt na podstawie art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 (zob. analogicznie wyrok B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 91).
- 90 Tym samym w ramach sądowej kontroli oceny dokonanej przez właściwy organ sąd odsyłający powinien zbadać rolę, jaką faktycznie odgrywał H.T. w kontekście wspierania tej organizacji, poszukując w szczególności odpowiedzi na pytanie, czy on sam popełniał akty terrorystyczne, czy i w jakim zakresie był zaangażowany w planowanie, podejmowanie decyzji, czy kierowanie innymi osobami w celu popełnienia aktów tego rodzaju oraz czy i w jakim zakresie finansował takie akty lub zdobywał środki na ich popełnienie przez inne osoby.

- 91 W niniejszym wypadku, jeśli chodzi o wsparcie H.T. udzielane PKK, z akt sprawy wynika, że zainteresowany brał udział w legalnych spotkaniach i manifestacjach, takich jak obchodzenie nowego roku kurdyjskiego, jak również zbiórka darów dla tej organizacji. Tymczasem istnienie takich działań niekoniecznie oznacza, że ich autor wspierał słuszność działań terrorystycznych. A fortiori, działania tego rodzaju nie stanowią same z siebie aktów terrorystycznych.
- 92 W tym kontekście sąd odsyłający jest również zobowiązany dokonać oceny wagi zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego płynącego z czynów popełnionych przez H.T. W szczególności powinien on sprawdzić, czy można mu przypisać odpowiedzialność indywidualną za wykonywanie działań PKK. W tym względzie, o ile prawdą jest, że należy uwzględnić skazanie H.T. prawomocnym wyrokiem w dniu 3 grudnia 2008 r., o tyle do sądu tego należy niemniej jednak sprawdzenie, w świetle zasady proporcjonalności, z którą rozważany środek powinien być zgodny, czy zagrożenie, jakie zainteresowany mógł w odpowiednim wypadku w przeszłości stanowić dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego Republiki Federalnej Niemiec istniało wciąż w dniu, w którym wydana została decyzja rozpatrywana w postępowaniu głównym.
- 93 W tym względzie do wspomnianego sądu odsyłającego należy również uwzględnienie okoliczności, że H.T. został skazany na karę grzywny, a nie pozbawienia wolności i sprawdzenie, czy mając na uwadze tę okoliczność i, w odpowiednim wypadku, charakter czynów popełnionych przez zainteresowanego, istniały „[ważne względy bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego” w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 uzasadniające to, by cofnięto H.T. zezwolenie na pobyt.
- 94 Po przedstawieniu tych uściśleń należy jeszcze dodać, że wdrożenie przez państwo członkowskie odstępstwa z art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 skutkuje w pierwszej kolejności utratą zezwolenia na pobyt przez danego uchodźcę, mimo że może on, jak w sprawie rozpatrywanej w postępowaniu głównym, na innej podstawie prawnej, zamieszkiwać legalnie na terytorium tego państwa członkowskiego.
- 95 Jednakże należy podkreślić w tym zakresie, że uchodźca, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt na podstawie art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83 zachowuje swój status uchodźcy, co najmniej do tego czasu, dopóki nie zostanie tego statusu pozbawiony. Tym samym, nawet jeśli zainteresowany zostanie pozbawiony zezwolenia na pobyt, pozostaje on uchodźcą i zachowuje na tej podstawie prawo do świadczeń, jakie rozdział VII tej dyrektywy gwarantuje każdemu uchodźcy, w szczególności prawo do ochrony przed odesłaniem, do utrzymania jedności rodziny, prawo do otrzymania dokumentu podróży, do dostępu do zatrudnienia i kształcenia, do opieki społecznej, do opieki zdrowotnej i zakwaterowania, do swobodnego przemieszczania się w danym państwie członkowskim oraz do dostępu do ułatwień integracyjnych. Innymi słowy państwu członkowskiemu nie przysługuje żaden margines uznania w zakresie dalszego przyznawania temu uchodźcy zasadniczych świadczeń gwarantowanych na mocy omawianej dyrektywy czy odmówienia mu ich.
- 96 O ile prawdą jest, że zgodnie z motywem 30 dyrektywy 2004/83 w granicach określonych przez zobowiązania międzynarodowe państwa członkowskie mogą postanowić, że „[przyznawanie świadczeń dotyczących dostępu do zatrudnienia, opieki społecznej, opieki zdrowotnej oraz dostępu do ułatwień integracyjnych wymaga uprzedniego wydania zezwolenia na pobyt]”, w ten sposób nałożony warunek odnosi się jednak do działań czysto administracyjnych, ponieważ rozdział VII tej dyrektywy ma na celu zapewnienie wszystkim uchodźcom minimalnego poziomu świadczeń we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto, ponieważ motyw ten nie znajduje odpowiednika w przepisach wspomnianej dyrektywy, nie może stanowić podstawy prawnej pozwalającej państwom członkowskim na obniżenie świadczeń gwarantowanych na mocy rozdziału VII w sytuacji, gdy zezwolenie na pobyt uchodźcy zostaje cofnięte.

- 97 Z uwagi na to, że wspomniane prawa przyznane uchodźcy stanowią konsekwencję przyznania statusu uchodźcy, a nie wydania zezwolenia na pobyt, tak długo, jak uchodźca posiada ten status powinien korzystać z praw w ten sposób mu zagwarantowanych na mocy dyrektywy 2004/83 a prawa te mogą zostać ograniczone wyłącznie z poszanowaniem warunków ustalonych na mocy rozdziału VII tej dyrektywy, ponieważ państwa członkowskie nie mogą rozszerzyć wskazanych tam ograniczeń.
- 98 Z tego względu, w odniesieniu do sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym, okoliczność, że – jak wynika z przedłożonych Trybunałowi akt sprawy – cofnięcie zezwolenia na pobyt H.T., które nastąpiło z mocy prawa wskutek wydania decyzji o wydaleniu z terytorium, miało konsekwencje w zakresie jego dostępu do zatrudnienia, do kształcenia zawodowego i innych praw socjalnych, ponieważ w prawie niemieckim korzystanie z tych praw jest związane z posiadaniem legalnego zezwolenia na pobyt, wydaje się niezgodna z dyrektywą 2004/83.
- 99 Biorąc pod uwagę całokształt powyższych rozważań, na pytanie drugie należy odpowiedzieć w ten sposób, że wsparcie udzielane organizacji terrorystycznej wpisanej do wykazu załączonego do wspólnego stanowiska 2001/931 może stanowić „[ważne względy bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego” w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, nawet gdy przesłanki z art. 21 ust. 2 tej dyrektywy art. 21 ust. 2 nie zostały spełnione. Aby przyznane uchodźcy zezwolenie na pobyt mogło zostać cofnięte na podstawie art. 24 ust. 1 tej dyrektywy z tego względu, że uchodźca ten wspiera taką organizację terrorystyczną, właściwe organy są jednak zobowiązane przeprowadzić, pod kontrolą sądów krajowych, indywidualną ocenę konkretnych okoliczności faktycznych dotyczących działań zarówno organizacji, jak i uchodźcy. W sytuacji, gdy państwo członkowskie postanawia wydaląc uchodźcę, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt, lecz zawieszając wykonanie tej decyzji, niezgodne ze wspomnianą dyrektywą jest pozbawienie go dostępu do świadczeń gwarantowanych na mocy jej rozdziału VII, chyba że znajdzie zastosowanie wyjątek wyraźnie przewidziany w tej samej dyrektywie.

W przedmiocie kosztów

- 100 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) Wykładni dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości [treści] przyznawanej ochrony należy dokonywać w ten sposób, że zezwolenie na pobyt, które zostało przyznane uchodźcy, może zostać cofnięte albo na podstawie art. 24 ust. 1 tej dyrektywy, w sytuacji, gdy istnieją ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego w rozumieniu tego przepisu, albo na podstawie art. 21 ust. 3 wspomnianej dyrektywy, gdy istnieją powody zastosowania odstępstwa od zasady non-refoulement przewidzianej w art. 21 ust. 2 tej samej dyrektywy.
- 2) Wsparcie udzielane organizacji terrorystycznej wpisanej do wykazu załączonego do wspólnego stanowiska Rady z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie zastosowania szczególnych środków w celu zwalczania terroryzmu (2001/931/WPZiB) może stanowić „[ważne względy bezpieczeństwa narodowego] lub porządku publicznego” w rozumieniu art. 24 ust. 1 dyrektywy 2004/83, nawet gdy przesłanki z art. 21 ust. 2 tej dyrektywy art. 21 ust. 2 nie zostały spełnione. Aby przyznane uchodźcy zezwolenie na pobyt mogło zostać cofnięte na podstawie art. 24 ust. 1 tej dyrektywy z tego względu, że uchodźca ten wspiera taką organizację terrorystyczną, właściwe organy są jednak zobowiązane przeprowadzić, pod

kontrolą sądów krajowych, indywidualną ocenę konkretnych okoliczności faktycznych dotyczących działań zarówno organizacji, jak i uchodźcy. W sytuacji, gdy państwo członkowskie postanawia wydręczyć uchodźcę, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt, lecz zawieszona jest wykonanie tej decyzji, niezgodne ze wspomnianą dyrektywą jest pozbawienie go dostępu do świadczeń gwarantowanych na mocy jej rozdziału VII, chyba że znajdzie zastosowanie wyjątek wyraźnie przewidziany w tej samej dyrektywie.

Podpisy